

На основу чл. 108. став 1. и 119. став 1. тачка 1) Закона о основама система образовања и васпитања ("Службени гласник РС", бр. 88/2017, у даљем тексту: Закон) и Статута Основне школе "Добросав Радосављевић-Народ" Мачванска Митровица (у даљем тексту: Школа), Школски одбор је на седници одржаној дана 29.03.2018. године доноси:

ПРАВИЛНИК О МЕРАМА, НАЧИНУ И ПОСТУПКУ ЗАШТИТЕ И БЕЗБЕДНОСТИ УЧЕНИКА

Основне одредбе

Члан 1

Правилником о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у Школи и за време извођења свих активности које организује Школа (у даљем тексту: Правилник) прописују се мере, начин и поступак заштите ученика Школе и начин њиховог спровођења.

Заштита и безбедност ученика спроводи се у складу са упутством које је прописао министар надлежан за послове образовања и васпитања (Упутство за доношење општег акта о заштити и безбедности деце и ученика у установама образовања и васпитања Министарства просвете, науке и технолошког развоја, бр. 610-00-953/2014-01 од 22.12.2014. године).

Члан 2

Средства за спровођење мера из члана 1. Правилника, на начин прописан Правилником, обезбеђују се у буџету јединице локалне самоуправе, у складу са чланом 189. став 1. тачка 8) Закона.

Члан 3

Овим правилником, обезбеђује се ученицима право на заштиту и безбедност:

1. у школској згради и школском дворишту;
2. на путу између куће и Школе;
3. ван школске зграде и школског дворишта - за време остваривања образовно-васпитног рада или других наставних и ваннаставних активности које организује Школа.

Ученици имају право на заштиту и безбедност од:

1. поступака других лица,
  2. болести и повреда,
- пожара, поплаве, елементарних непогода и других природних појава које могу угрозити безбедност.

Члан 4

Одељенски старешина и предметни наставници у обавези су да у свакодневном контакту са ученицима, а нарочито на часовима одељенске заједнице и одељенског старешине, ученике упознају са опасностима са

ОСНОВНА ШКОЛА „ДОБРОСАВ РАДОСАВЉЕВИЋ-НАРОД

којима се могу суочити за време боравка у школи и извођења других активности које организује Школа, као и са начином понашања којим се те опасности могу избећи или отклонити.

Запослени, родитељи, односно други законски заступници и ученици обавезни су да директору, секретару Школе, дежурном наставнику или другом овлашћеном лицу пријаве сваку појаву за коју посумњају да би могла да угрози заштиту и безбедност ученика.

Члан 5

Одредбе овог правилника дужни су да поштују директор Школе и сви запослени у Школи, ученици, родитељи, односно други законски заступници и трећа лица када се налазе у школској згради, школском дворишту или на другом месту на којем се остварује образовно-васпитни рад или друга активност у организацији Школе.

Члан 6

Неспровођење мера безбедности ученика од стране запослених, прописаних Правилником, сматра се тежом повредом радне обавезе, за коју се води дисциплински поступак, и за коју може да се изрекне новчана казна или удаљење са рада у трајању до три месеца, или мера престанка радног односа, уколико се неспровођење мера безбедности учини свесним нехатом, намерно или у циљу прибављања себи или другоме противправне имовинске користи (сагласно одредбама Правилника о дисциплинској и материјалној одговорности запослених Школе). Дисциплинска одговорност запослених не искључује кривичну и материјалну одговорност.

Понашање ученика којим угрожава властиту или безбедност других ученика и запослених у Школи, у школским и другим активностима које организује Школа, прописаних овим Правилником, сматра се тежом повредом обавеза ученика, за коју се води васпитно-дисциплински поступак и изричу мере у складу са Правилником о васпитно-дисциплинској одговорности ученика у Школи.

Члан 7

Запослени, родитељи и ученици обавезни су да директору, секретару Школе, дежурном наставнику или другом овлашћеном лицу пријаве сваку појаву за коју посумњају да би могла да угрози безбедност ученика.

Члан 8

Посебна обавеза директора је да повремено, без претходне најаве, а најмање једном месечно, проверава да ли се спроводе мере за остваривање заштите и безбедности ученика.

Неспровођење мера безбедности и заштите ученика, прописаних овим Правилником, представља разлог за разрешење директора, у складу са Законом.

Члан 9

Ради спровођења мера утврђених Правилником, Школа сарађује са:

- Министарством просвете, науке и технолошког развоја и Школском управом Нови Сад/ Покрајинским секретаријатом за образовање, управу, прописе, националне мањине-националне заједнице;

- Органима града Сремска Митровица;

ОСНОВНА ШКОЛА „ДОБРОСАВ РАДОСАВЉЕВИЋ-НАРОД

- Домом здравља у Мачванској Митровици;
- Школским диспанзером у Сремској Митровици;
- Центром за социјални рад, Сремска Митровица;
- Месним заједницама у Мачванској Митровици, Засавици 1, Засавици 2, Ноћају, Салашу Ноћајском, Равњу и Раденковићу;
- Црвеним крстом Сремска Митровица;
- Полицијском управом Сремска Митровица и

другим субјектима и надлежним институцијама са којима је таква сарадња потребна у поступку обезбеђивања и спровођења мера утврђених Правилником.

Заштита и безбедност ученика обезбеђује се и преко видео надзора у школи.

Члан 10

На материју коју уређује овај правилник сходно се примењују одредбе других општих аката Школе - Правилника о безбедности и здрављу на раду, Правилника о заштити од пожара, Правила понашања у школи и других аката, чија је примена од значаја за остваривање заштите и безбедности ученика.

Заштита и безбедност у школској згради и школском дворишту

Члан 11

За време трајања наставе и других активности, стално су откључана само главна улазна врата Школе.

За откључавање улазних врата овлашћени су: чистачица и домар.

Пре почетка наставе чистачица, односно домар откључава главна улазна врата, улаз за ученикеи запослене, проверава стање школских просторија и о томе обавештава директора или помоћника директора, а у случају потребе предузима неопходне мере.

Члан 12

Када се у Школи не изводи настава и друге активности, улазна врата на школској згради су закључана.

За закључавање улаза на крају радног времена задужени су домар или чистачица, а у њиховом одсуству - друго лице, по овлашћењу директора.

Члан 13

Понашање ученика пре, за време и после одржавања наставе и других активности у Школи, улаз и излаз из Школе, дежурства, односи са другим ученицима и запосленим и друга права, обавезе и одговорности учени-

ка које се односе на њихово понашање, уређени су општим актом којим се прописују правила понашања у Школи.

Обавезе дежурних наставника пре почетка наставе, за време одмора и након завршетка наставе, за време боравка ученика у Школи, уређени су општим актом којим се прописују правила понашања у Школи.

Обавезе одељењских старешина, наставника и свих запослених, као и родитеља за време боравка у Школи и пријем и кретање лица која долазе у Школу, забрана пушења, уношења експлозивних материја и других опасних предмета, уређени су општим актом којим се прописују правила понашања у Школи.

Осигурање ученика

Члан 14

Школа је у обавези да на почетку сваке школске године упозна родитеље, односно законске заступнике ученика са могућношћу осигурања ученика од последица несрећног случаја (незгоде), које се могу евентуално десити.

Школа ће на Савету родитеља упознати родитеље са понудама о осигурању које су стигле у школу и посредоваће између њих и осигуравајуће компаније за коју се они одреде.

Савет родитеља школе разматра понуде о осигурању које су стигле у школу и доноси одлуку о избору.

Заштита од болести и повреда

Члан 15

Ради остваривања заштите и безбедности ученика од болести и ширења заразе, Школа предузима следеће мере:

- 1) стара се о уредности и чистоћи школских просторија и школског дворишта, у складу са санитарно - хигијенским прописима и мерама(свакодневно се чисте подови, више пута у току дана се чисте и дезинфикују тоалети, редовно се брише намештај и опреме, празне канте за отпатке);
- 2). организује периодичне санитарне прегледе куварице и сервирке које раде у ђачкој кухињи (исте су у обавези да рукују и складиште намирнице у складу са хигијенским прописима, носе чисту униформу и капу на глави, одржавају хигијену у кухуњи-дезинфикују радне површине и посуђе, храну не додирују директно рукама);
- 3) организује обављање прописаних периодичних систематских лекарских прегледа запослених и ученика;
- 4) поступа по мерама надлежних органа наложеним у складу са прописима у области здравства;
- 5) родитеља, односно другог законског заступника ученика чије здравствено стање, према процени директора, наставника или стручног сарадника, може представљати опасност за друге ученике и запослена лица (морбиле, заушци, грип, као и у случају вашњивости и др.) обавезује да таквог ученика одведе на одговарајући преглед и забрањује му долазак на наставу и друге активности које организује Школа, док надлежни лекар не потврди да опасност не постоји;
- б) кроз часове одељењске заједнице спроводити едукацију ученика о заштити здравља, препознавању заразних болести и сл.

Члан 16

Ради остваривања заштите и безбедности ученика од повреда, Школа:

- 1) према својим могућностима, обезбеђује набавку и коришћење школског намештаја, наставних и других средстава који су безбедни за употребу и одговарају психофизичким својствима ученика;
- 2) примењује стандарде и нормативе који се односе на школски простор, број ученика у одељењу и друге услове за обављање делатности;
- 3) обезбеђује стални надзор наставника или стручног сарадника за време рада на уређајима или с предметима који могу изазвати повреду, као и за време извођења активности које представљају потенцијалну опасност за настанак повреде;
- 4) у циљу спречавања повреда редовно чисте снег и лед са прилаза и улаза у школи;

Члан 17

У циљу безбедности ученика није дозвољено пуштање ученика из учионице за време трајања часа без оправданих разлога.

Заштита од пожара, поплаве, електричне струје, удара грома и других опасних појава

Члан 18

Ради остваривања заштите од пожара, запослени и ученици су дужни да спроводе мере прописане Законом о заштити од пожара, плановима заштите од пожара, одлукама надлежног органа јединице локалне самоуправе, школског одбора и других органа и општим актом Школе којим се уређују начин, поступак и мере у области противпожарне заштите.

Члан 19

Ради остваривања заштите и безбедности од поплаве и изливања фекалија, домар/мајстор одржавања свакодневно проверава исправност водоводних и канализационих инсталација и предузима потребне мере у случају уочених промена које могу угрозити безбедност ученика и запослених у Школи.

Сви запослени и ученици обавезни су да без одлагања обавесте домара/мајстора одржавања, директора, или секретара о уоченим променама на водоводним и канализационим инсталацијама, које могу угрозити безбедност ученика и запослених у Школи.

Ради остваривања заштите и безбедности од електричне струје, домар/мајстор одржавања свакодневно проверава исправност електричних инсталација и предузима потребне мере у случају уочених промена које могу угрозити безбедност ученика и запослених у Школи.

Сви запослени и ученици обавезни су да без одлагања обавесте домара/мајстора одржавања, директора или секретара о уоченим променама на електричним инсталацијама, које могу угрозити безбедност.

Члан 20.

Уређаји, други предмети и материје који се користе у наставном процесу, за одржавање хигијене или у друге сврхе морају се држати ван домашаја неовлашћених лица, ако могу представљати опасност по живот и здравље ученика.

Члан 21.

ОСНОВНА ШКОЛА „ДОБРОСАВ РАДОСАВЉЕВИЋ-НАРОД

Ради остваривања заштите и безбедности од удара грома, Школа редовно проверава исправност громобранских инсталација, у складу са прописима у тој материји.

Сви запослени и ученици обавезни су да без одлагања обавесте домара/мајстора одржавања, директора или секретара о уоченим променама на громобранским инсталацијама, које могу довести у питање њихово функционисање.

Поред спровођења мера из ст. 1. и 2. овог члана, Школа је обавезна да за време грмљавине обезбеди да ученици буду у школској згради.

Члан 22.

Заштита и безбедност од других опасних ствари и појава остварује се сходном применом чл. 20. до 23. овог Правилника.

У школи треба да се обезбеди оптимална температура.

Домар је дужан да проверава грејање у школи и у случају квара на тим инсталацијама исти што хитније отклони или обавести надлежну службу у циљу оклањања квара.

У школи се мора обезбедити адекватно осветљење.

Домар је у обавези да редовно мења прегореле неонске цеви и сијалица.

Домар школе је дужан да се стара о исправности и употребљивости пп апарата којима располаже школа, да се брине да се исти налази увек на одређеним местима.

Школа је дужна да сачини План евакуације и исти истакне у просторијама школе.

У случају било каквих ванредних околности школа ће одмах обезбедити евакуацију у складу са Планом.

Заштита и безбедност на путу између куће и Школе

Члан 23

Директор Школе је обавезан да сарађује са органима надлежним за безбедност саобраћаја и прати стање саобраћајне сигнализације на прилазима Школи.

Сваки запослени обавезан је да о уоченим недостацима на саобраћајној сигнализацији обавести директора или секретара, који ће ради решавања проблема ступити у контакт с надлежним органима.

Члан 24

Школа пред надлежним органима покреће иницијативе ради побољшања безбедности у саобраћају на прилазима Школи (постављање "лежећих полицајаца", семафора и других уређаја, организовање дежурства саобраћајних полицајаца и тако даље).

Члан 25

Заштита ученика у саобраћају обезбеђује се организовањем предавања саобраћајних стручњака, приказивањем филмова о саобраћају, разговором на часовима одељенске заједнице и родитељским састанцима.

Заштита и безбедност ученика ван зграде Школе и школског дворишта, за време остваривања образовно-васпитног рада и других активности које организује Школа

Члан 26

На остваривање заштите и безбедности ученика за време боравка на екскурзији или настави у природи, као и за време извођења неке друге активности ван зграде Школе и школског дворишта, примењују се основне одредбе Правилника, а сходно се примењују његове одредбе о остваривању заштите и безбедности ученика у згради Школе и школском дворишту.

Заштита и безбедност ученика за време извођења екскурзија и наставе у природи

Члан 27

Екскурзија и настава у природи, као облици образовно-васпитног рада, изводе се у складу са школским програмом, који је донет на основу одговарајућег важећег наставног плана и програма, годишњег плана рада школе и програмом за организовање екскурзије и наставе у природи.

Екскурзија и настава у природи се може изводити након добијене сагласности савета родитеља Школе.

Запосленима је забрањено да на екскурзију, односно наставу у природи воде сопствену децу, осим уколико су они ученици одељења за које се наведене активности организују.

Члан 28

Приликом избора понуђача за извођење екскурзије и наставе у природи, Школа ће посебну пажњу посветити његовој оспособљености за остваривање заштите и безбедности ученика за време активности која се организује.

Уговор који се закључује за извођење екскурзије и наставе у природи мора да садржи посебне ставке које се односе на предузимање мера заштите и безбедности ученика.

Оспособљеност понуђача за остваривање заштите и безбедности ученика односи се нарочито на:

- 1) поседовање одговарајуће лиценце за рад;
- 2) кадровску и техничку опремљеност за организовање путовања ученика;
- 3) кадровску и техничку опремљеност за остваривање заштите и безбедности ученика у објекту у којем су смештени (физичко и техничко обезбеђење објекта, обезбеђена медицинска помоћ и тако даље);
- 4) квалитет исхране ученика;

Смештај ученика на екскурзији и извођење настави у природи мора се обезбедити само у објектима који испуњавају услове за извођење ових облика образовно-васпитног рада.

Пре поласка на наставу у природи Школа обавезно организује лекарски преглед свих ученика.

Школа је дужна да најмање три дана пре поласка на екскурзију, односно наставу у природу ообавести саобраћајну полицију ради утврђивања техничке исправности аутобуса и контролу возача.

Члан 29

Заштита за време јавних окупљања

За време већих јавних окупљања у просторијама школе, школа је дужна да обезбеди веће присуство дежурних наставника а по потреби и школског полицајца, што ће зависи од броја присутних.

Безбедност ученика на матурској вечери у ресторану, остварује се уз сарадњу свих интересних група.

Обезбеђење ресторана и одељењске старешине задужени су за безбедност у ресторану.

Уколико се ради о организованом превозу матураната школа ће бити одговорна за њихово одвођење до ресторана и повратак до школе.

За дешавања након организованог повратка ученика испред зграде школе одговорнису родитељи ученика.

Обавезе Школе у заштити ученика од дискриминације, злостављања, занемаривања, вређања угледа, части или достојанства и страначког организовања и деловања

Члан 30

У Школи су забрањене дискриминација и дискриминаторско поступање, којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање према ученицима а које се заснива на раси, боји коже, прецима, држављанству, статусу мигранта, односно расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, изгледу и другим стварним, односно претпостављеним личним својствима, као и по другим основицама утврђеним законом којим се прописује забрана дискриминације.

Остваривању овог вида заштите и безбедности ученика служе поштовање одредаба Правила понашања у Школи и активности стручног тима Школе за заштиту од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

Школа је дужна да предузме све мере прописане Правилником и законским прописима када се посумња или утврди дискриминаторно понашање према ученику у Школи.

Члан 31

У Школи је забрањено физичко, психичко, социјално, сексуално, дигитално и свако друго насиље, злостављање и занемаривање ученика, а сходно тумачењима ових појмова утврђеним у члану 111. Закона о основама система образовања и васпитања и подзаконским актима.

Школа ће одмах поднети пријаву надлежном органу ако се код ученика примете знаци насиља, злостављања или занемаривања, нарочито ако је то учињено од стране родитеља, односно другог законског заступника или трећег лица у Школи.

Члан 32

У Школи је забрањено свако понашање запосленог према ученику и ученика према другом ученику којим се вређа углед, част или достојанство.

Директор Школе дужан је да у року од три дана од дана сазнања за повреду забране из става 1. овог члана предузме одговарајуће активности и мере у оквиру надлежности Школе.

Школа ће своје поступање када се посумња или утврди вређање угледа, части или достојанства, у погледу начина спровођења превентивних и интервентних активности, услова и начина за процену ризика, начина заштите и других питања од значаја за заштиту, спроводити у складу са посебним подзаконским актом.

Члан 33

Забрана насиља, злостављања и занемаривања у установи односи се на сваког - децу, ученике, запослене, родитеље и трећа лица.

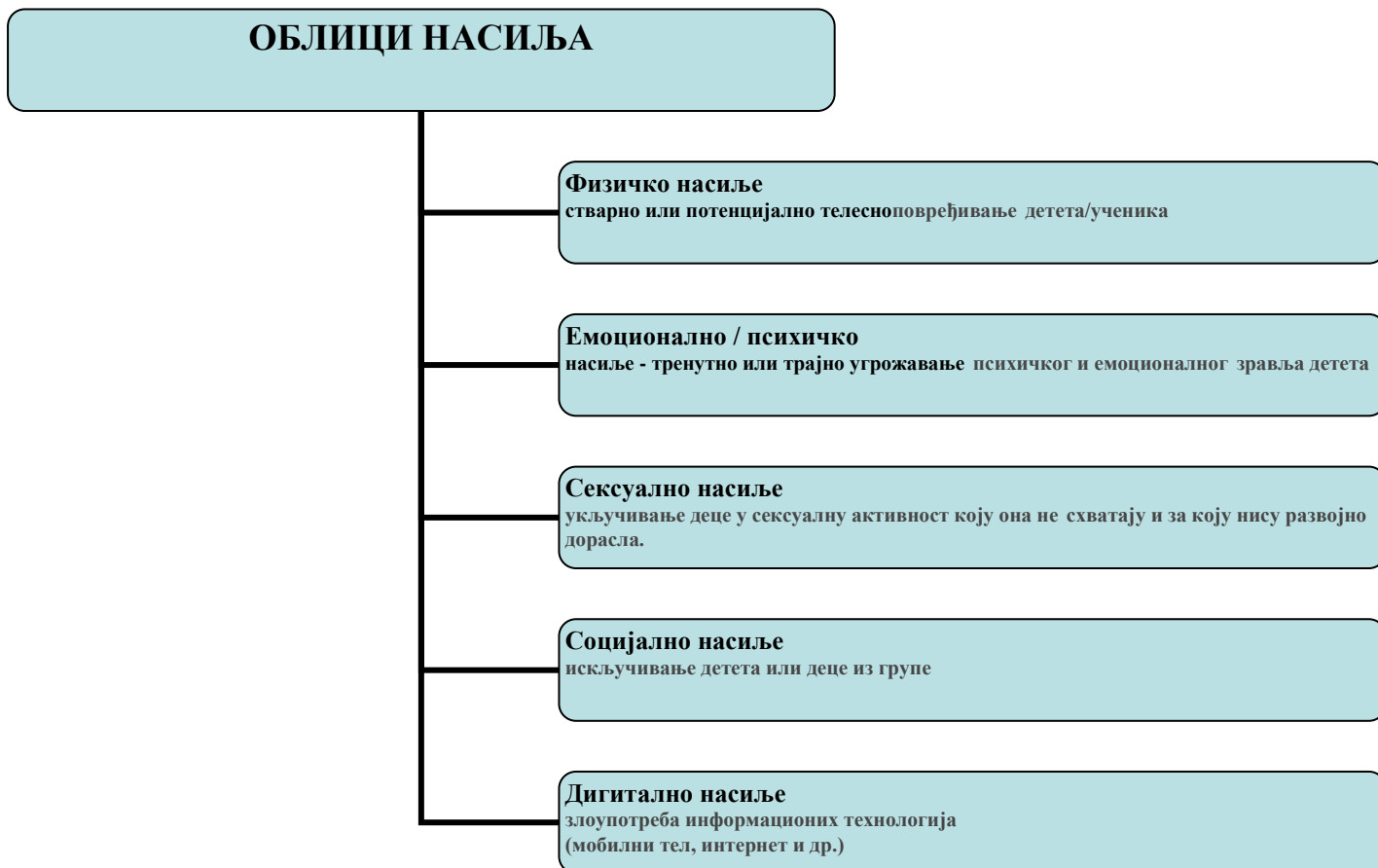
Под насиљем и злостављањем подразумева се сваки облик једанпут учињеног, односно понављаног вербалног или невербалног понашања које има за последицу стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства личности детета и ученика или запосленог.

Насиље и злостављање може да се јави од стране: запосленог према детету, ученику, другом запосленом, родитељу, односно старатељу или другом лицу које је преузело бригу о детету и ученику (у даљем тексту: родитељ); детета и ученика према другом детету и ученику или запосленом; родитеља према свом детету, другом детету и ученику и према запосленом.

Различити облици насиља

Члан 34

Члан 35

Физичко насиље и злостављање је понашање које може да доведе до стварног или потенцијалног телесног повређивања детета, ученика или запосленог; физичко кажњавање деце и ученика од стране запослених и других одраслих особа.

Психичко насиље и злостављање је понашање које доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета и ученика или запосленог.

Социјално насиље и злостављање је понашање којим се искључује дете и ученик из групе вршњака и различитих облика социјалних активности, одвајањем од других, неприхватањем по основу различитости, ускраћивањем информација, изоловањем од заједнице, ускраћивањем задовољавања социјалних потреба.

Осим наведених облика, насиље и злостављање препознаје се и кроз: злоупотребу, сексуално насиље, експлоатацију детета и ученика, дигитално насиље и др.

Злоупотреба детета и ученика је све оно што појединац, односно институција чини или не чини, што негативно утиче, наноси штету, ускраћује или смањује могућност за безбедан и здрав развој и доводи га у немоћан положај према појединцу или установи (злоупотреба у спорту, у политичке, верске, комерцијалне

и друге сврхе). Злоупотреба подразумева и прекомерно подстицање, односно психолошки притисак на дете и ученика од стране родитеља или наставника ради постигнућа која могу да имају за последицу угрожавање нормалног психофизичког и социјалног развоја и најбољег интереса детета.

Сексуално насиље и злостављање је понашање којим се дете и ученик сексуално узнемирава, наводи или приморава на учешће у сексуалним активностима које не жели, не схвата или за које није развојно дорастао или се користи за проституцију, порнографију и друге облике сексуалне експлоатације.

Експлоатација је рад који није у најбољем интересу детета и ученика, а у корист је другог лица, установе или организације. Ове активности могу да имају за последицу угрожавање физичког или менталног здравља, моралног, социјалног и емоционалног развоја детета и ученика, његову економску зависност, ускраћивање права на образовање и слободу избора.

Дигитално насиље и злостављање је злоупотреба информационих технологија која може да има за последицу повреду друге личности и угрожавање достојанства и остварује се слањем порука електронском поштом, СМС-ом, ММС-ом, путем веб-сајта (*web site*), четовањем, укључивањем у форуме, социјалне мреже и сл.

Занемаривање и немарно поступање је пропуштање родитеља, друге особе која је преузела бригу о детету и ученику, установе или запосленог да у оквиру расположивих средстава обезбеди услове за правилан развој детета и ученика у свим областима, а што може да наруши његово здравље и развој.

Занемаривање у установи обухвата: ускраћивање појединих облика образовно-васпитног рада неопходних детету и ученику; нереаговање на сумњу о занемаривању или на занемаривање од стране родитеља; пропусте у обављању надзора и заштите детета и ученика од повређивања, самоповређивања, употребе алкохола, дувана, наркотичког средства или психоактивне супстанце, укључивања у деструктивне групе и организације и др.

Превенција насиља, злостављања и занемаривања

Члан 36

Превенцију насиља, злостављања и занемаривања чине мере и активности којима се у установи ствара сигурно и подстицајно окружење, негује атмосфера сарадње, уважавања и конструктивне комуникације.

Превентивним активностима се:

- 1) подиже ниво свести и осетљивости детета и ученика, родитеља и свих запослених за препознавање насиља, злостављања и занемаривања;
- 2) негује атмосфера сарадње и толеранције, уважавања и конструктивне комуникације у којој се не толерише насиље, злостављање и занемаривање;
- 3) истичу и унапређују знања, вештине и ставови потребни за конструктивно реаговање на насиље;
- 4) обезбеђује заштита детета и ученика, родитеља и свих запослених од насиља, злостављања и занемаривања.

Деца и ученици, родитељи и запослени заједнички планирају, осмишљавају и спроводе превентивне активности, начине информисања о садржајима, мерама и активностима за спречавање и заштиту од насиља, злостављања и занемаривања.

У оквиру превенције насиља и злостављања Школа остварује васпитни рад, појачан васпитни рад и васпитни рад који је у интензитету примерен потребама, самостално или у сарадњи са другим надлежним органима, организацијама и службама.

Права, обавезе и одговорности свих у Школи у превенцији насиља, злостављања и занемаривања

Члан 37

Ради превенције насиља, злостављања и занемаривања Школа је дужна да упозна све запослене, децу, ученике и родитеље са њиховим правима, обавезама и одговорностима, прописаним законом, Правилником о протоколу и другим подзаконским и општим актима.

Запослени својим квалитетним радом (васпитно-образовним, образовно-васпитним, васпитним, стручним и другим радом) и применом различитих метода, облика рада и активности обезбеђују подстицајну и безбедну средину.

У Школи одељењски старешина, наставник и стручни сарадник избором одговарајућих садржаја и начина рада доприносе стицању квалитетних знања и вештина и формирању вредносних ставова за узајамно разумевање, уважавање различитости, конструктивно превазилажење сукоба и др.

Одељењски старешина, наставник и стручни сарадник је дужан да обезбеди заштиту детета и ученика од произвољног или незаконитог мешања у његову приватност, породицу, дом или преписку, као и заштиту од незаконитих напада на његову част и углед.

Запослени не сме својим понашањем да изазове или допринесе насиљу, злостављању и занемаривању (на пример: непоштовање личности и права детета и ученика, недоследност у поступању, необјективно оцењивање и др.).

Ученици, као одговорни учесници у образовању и васпитању, ради превенције насиља, злостављања и занемаривања, обавезни су да: уважавају и поштују личност других - деце, ученика, запослених, родитеља и трећих лица; поштују правила установе и све оне акте којима се уређују њихова права, обавезе и одговорности; активно учествују у раду одељењске заједнице; као чланови ученичког парламента и школског одбора, посебно доприносе и учествују у превентивним активностима; својим понашањем не изазивају, доприносе или учествују у насиљу и злостављању.

Родитељ је дужан да, у најбољем интересу детета и ученика: сарађује са установом; учествује у превентивним мерама и активностима; уважава и поштује личност свог детета, друге деце и ученика, запослених и других родитеља.

Родитељ не сме својим понашањем у Школи да изазове или допринесе појави насиља, злостављања и занемаривања.

Програм заштите од насиља, злостављања и занемаривања

Члан 38

Превенција насиља, злостављања и занемаривања, као један од приоритета у остваривању образовно-васпитног рада планира се развојним планом и саставни је део годишњег плана рада. Школа програмом заштите од насиља, злостављања и занемаривања одређује мере и активности које обезбеђују развијање и неговање позитивне атмосфере и безбедно окружење .

Тим за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања

Члан 39

Школа има посебан тим за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања (у даљем тексту: тим за заштиту).

Чланове и руководиоци тима за заштиту одређује директор Школе из реда запослених (наставник, стручни сарадник,). Директор одређује педагога или, изузетно, другог запосленог - члана тима за заштиту, као одговорног за вођење и чување документације о свим ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања у којима тим за заштиту учествује. Школа може да укључи у тим за заштиту представнике родитеља и локалне заједнице, ученичког парламента и по потреби одговарајуће стручњаке (социјални радник, специјални педагог, лекар, представник полиције и др.).

Задаци тима за заштиту јесу, нарочито, да:

- 1) припрема програм заштите;
- 2) информише децу и ученике, запослене и родитеље о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од тима за заштиту;
- 3) учествује у обукама и пројектима за развијање компетенција потребних за превенцију насиља, злостављања и занемаривања;
- 4) предлаже мере за превенцију и заштиту, организује консултације и учествује у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања;
- 5) укључује родитеље у превентивне и интервентне мере и активности;
- 6) прати и процењује ефекте предузетих мера за заштиту деце и ученика и даје одговарајуће предлоге директору;
- 7) сарађује са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања;
- 8) води и чува документацију;
- 9) извештава стручна тела и органе управљања.

Процедуре и поступци интервенције у заштити деце од насиља

Члан 40

Да би интервенција у заштити деце/ученика била планирана и реализована на најбољи начин, неопходно је узети у обзир следеће критеријуме:

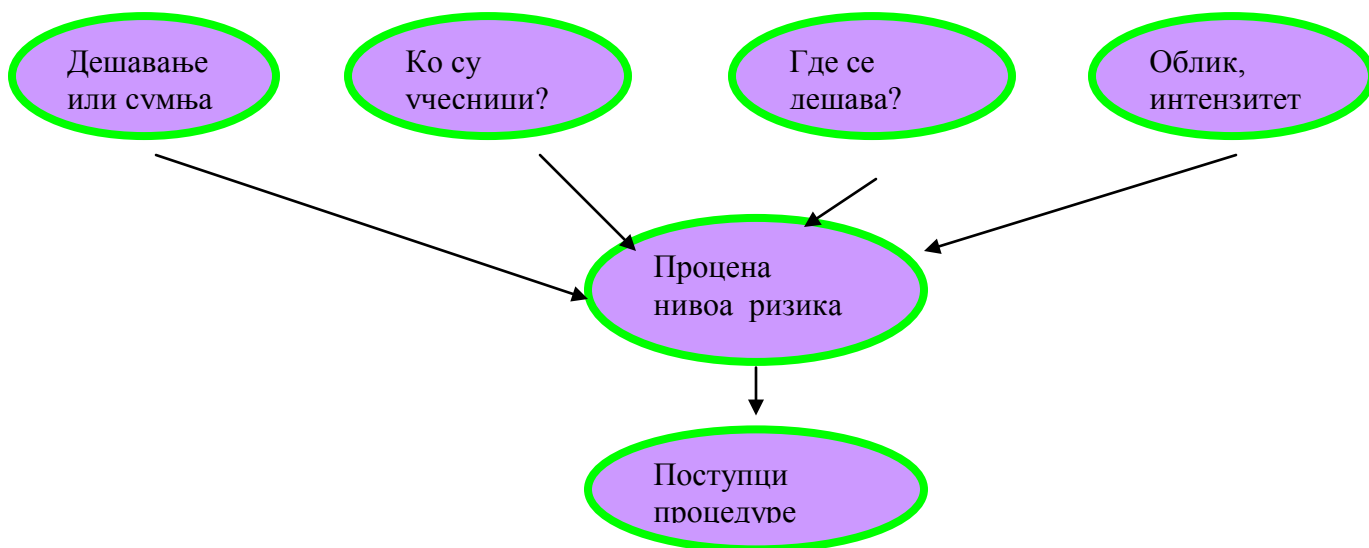
- да ли се насиље дешава или постоји сумња на насиље;

- где се дешава - да ли се дешава у Школи или ван ње;
- ко су учесници/актери насиља, злостављања и занемаривања;
- облик и интензитет насиља, злостављања и занемаривања.

На основу ових критеријума врши се **процена нивоа ризика** за безбедност детета и одређују поступци и процедуре.

Процена нивоа ризика

Члан 41

У складу са проценом нивоа ризика и законском регулативом, доноси се одлука о начину реаговања:

- случај се решава у Школи;
- случај решава Школа у сарадњи са другим релевантним установама;
- случај се прослеђује надлежним службама.

СВАКА ОСОБА КОЈА ИМА САЗНАЊЕ О НАСИЉУ, ЗЛОСТАВЉАЊУ И ЗАНЕМАРИВАЊУ ОБАВЕЗНА ЈЕ ДА РЕАГУЈЕ!

Интервентне активности

Члан 42

Интервенцију у одговору на насиље, злостављање и занемаривање чине мере и активности којима се оно:

1. зауставља,
2. осигурава безбедност учесника (оних који трпе, чине или сведоче),
3. смањује ризик од понављања,
4. ублажавају последице за све учеснике и
5. прате ефекти предузетих мера.

У Школи се интервенише на насиље, злостављање и занемаривање, када се оно дешава или се догодило између:

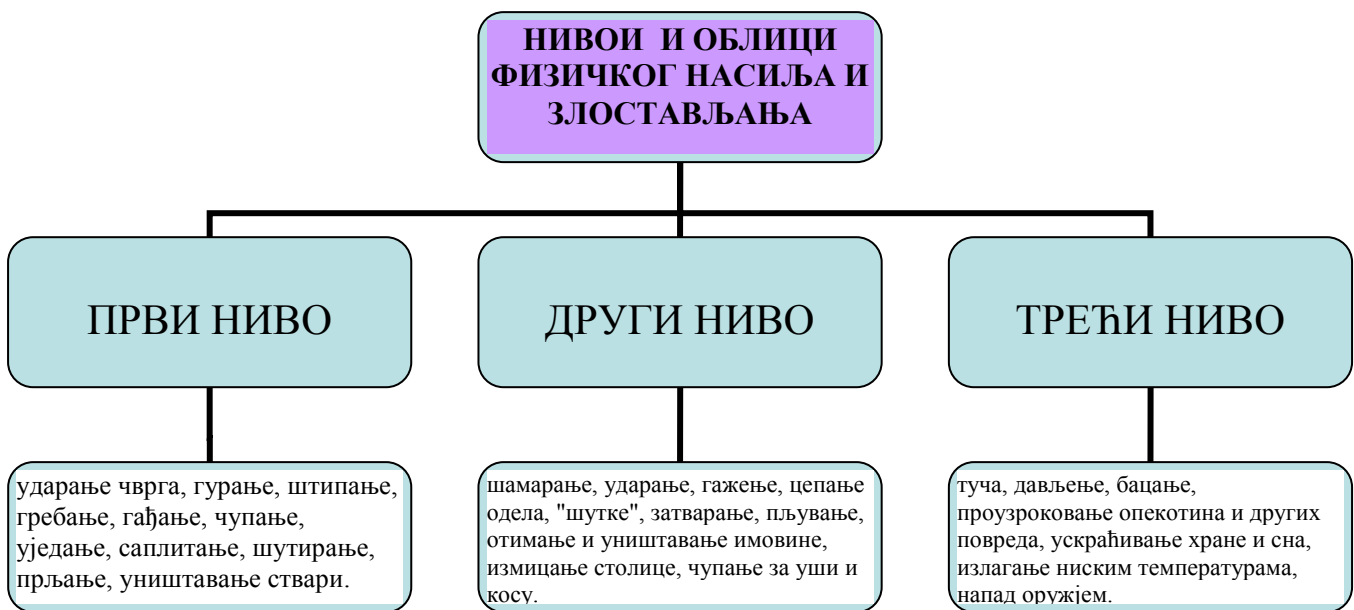
1. деце или ученика (вршњачко насиље);
2. запосленог и детета, односно ученика;
3. родитеља и детета, односно ученика;
4. родитеља и запосленог,
5. као и када насиље, злостављање и занемаривање чини треће лице у односу на дете, запосленог или родитеља.

Школа је дужна да интервенише увек када постоји сумња или сазнање да дете и ученик трпи насиље, злостављање и занемаривање, без обзира на то где се оно догодило, где се догађа или где се припрема.

Разврставање насиља, злостављања и занемаривања по нивоима

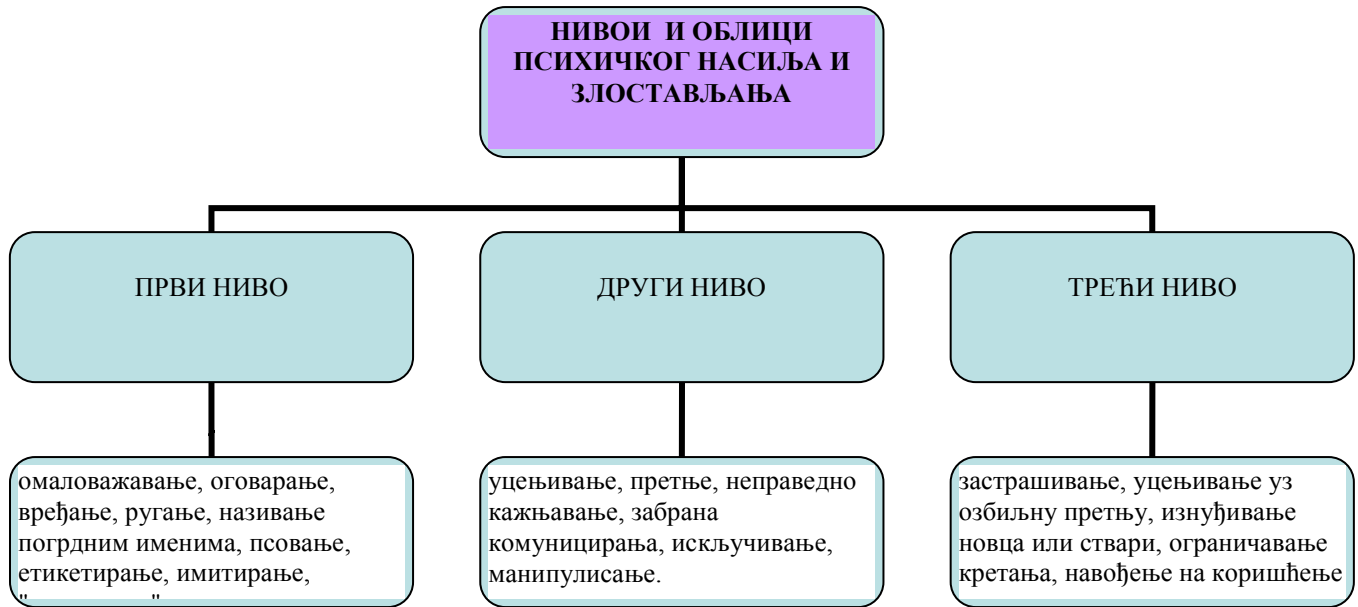
Физичко насиље и злостављање

Члан 43

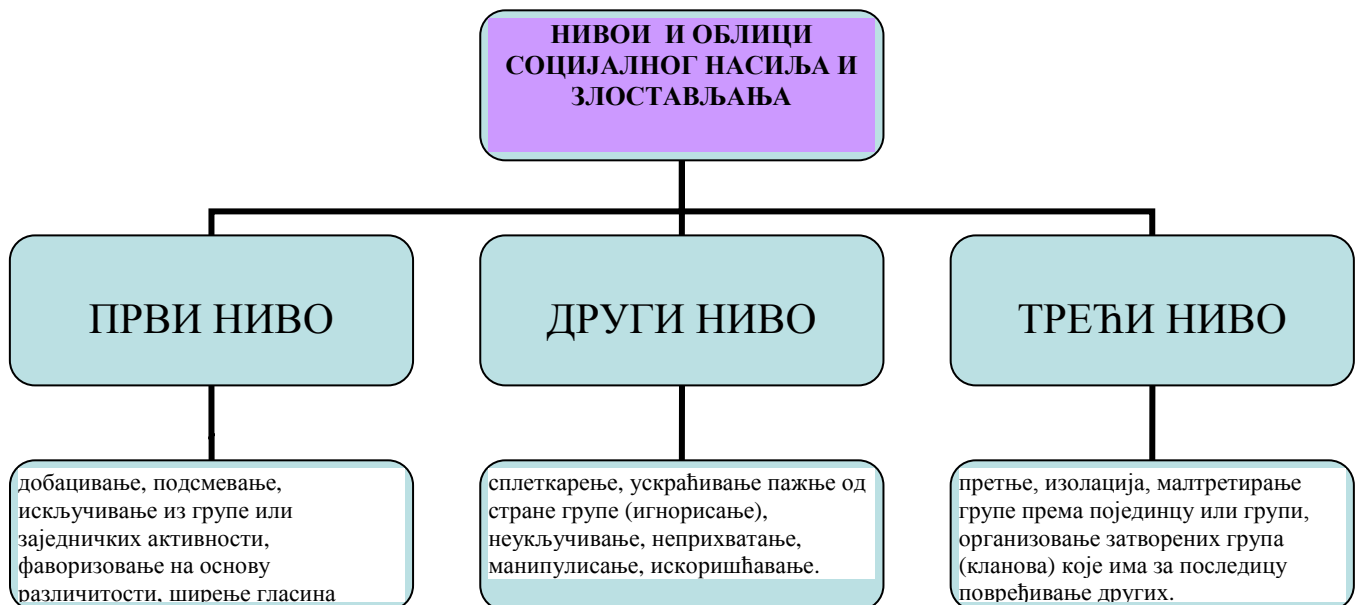
Психичко насиље и злостављање

Члан 44

Социјално насиље и злостављање

Члан 45

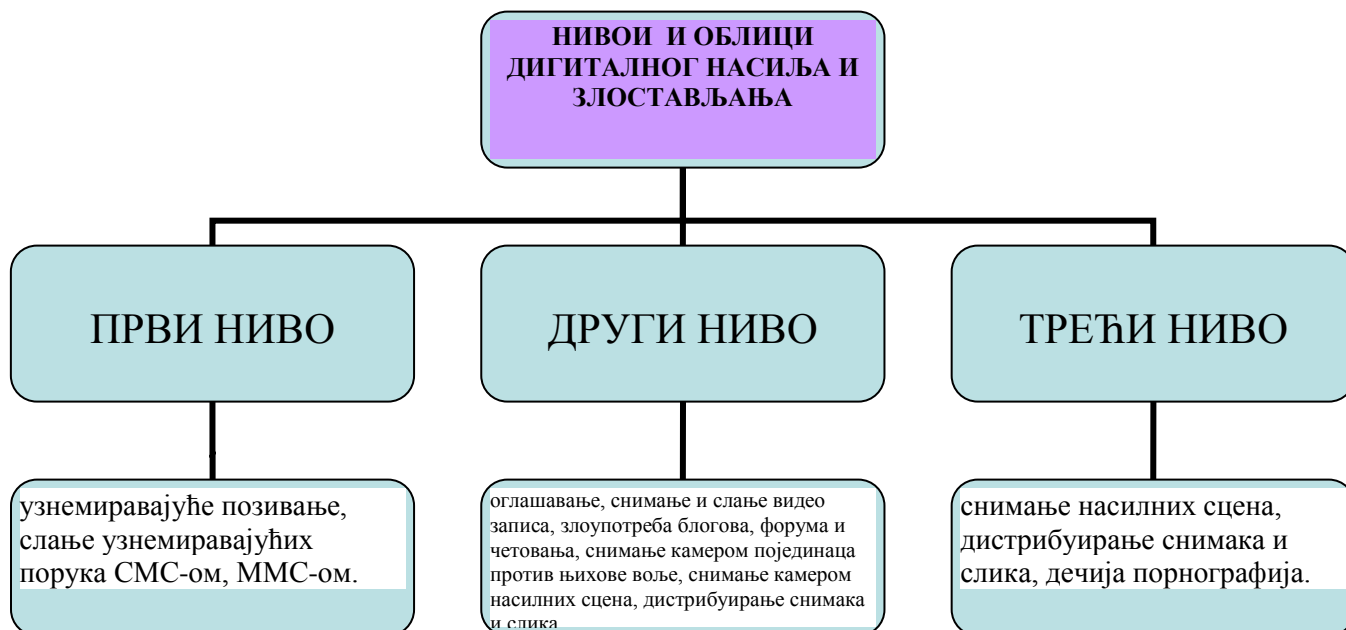
Сексуално насиље и злостављање

Члан 46

Насиље и злостављање злоупотребом информационих технологија и других комуникационих програма

Члан 47

УЛОГЕ И ОДГОВОРНОСТИ – ко шта ради када постоји сумња на насиље или се насиље догоди

Члан 48

Ко ради	Шта ради
ДЕЖУРНИ НАСТАВНИК	<ul style="list-style-type: none"> - дежура у складу са распоредом; - уочава и пријављује случај; - покреће процес заштите детета (реагује одмах у случају насилног понашања, користећи неку од стратегија; - обавештава одељењског старешину/васпитача о случају; - евидентира случај; - сарађује са Тимом за заштиту деце од насиља.
ОДЕЉЕЊСКИ СТАРЕШИНА	<ul style="list-style-type: none"> - уочава случајеве насилног понашања и реагује одмах; - учествује у процесу заштите деце; - разговара са учесницима насиља; - информисава родитеље и сарађује са њима; - по потреби, сарађује са Тимом за заштиту деце од насиља; - прати ефекте предузетих мера; - евидентира случај и води документацију; - по потреби, комуницира са релевантним установама.
ТИМ, ПЕДАГОГ	<ul style="list-style-type: none"> - уочава случајеве насилног понашања; - покреће процес заштите детета, реагује одмах; - обавештава одељењског старешину и сарађује са њим; - по потреби, разговара са родитељима; - пружа помоћ и подршку деци/ученицима, наставницима; - разматра случај (2. и 3. ниво) и осмишљава мере заштите; - обавља консултације, предлаже заштитне мере, прати ефекте предизетих мера; - по потреби, сарађује са другим установама; - евидентира случај.
ПОМОЋНО-ТЕХНИЧКО ОСОБЉЕ	<ul style="list-style-type: none"> - дежура по распореду; - прекида насиље; - уочава и пријављује случајеве насилног понашања.
УЧЕНИЦИ, ДЕЦА	<ul style="list-style-type: none"> - уочавају случајеве насилног понашања; - траже помоћ одраслих; - пријављују одељењском старешини; - за теже случајеве консултују чланове школског Тима;

Интервенција према нивоима насиља, злостављања и занемаривања

Члан 49

НИВО НАСИЉА	КО ПРЕДУЗИМА АКТИВНОСТИ И МЕРЕ	ВРСТА МЕРА И АКТИВНОСТИ
ПРВИ НИВО	Одељењски старешина, наставник, у сарадњи са родитељем	Појачан васпитни рад са одељењском заједницом, групом ученика и индивидуално.
Изузетно, ако се насилно понашање понавља, ако васпитни рад није био делотворан, ако су последице теже, ако је у питању насиље и злостављање од стране групе према појединцу или ако исто дете и ученик трпи поновљено насиље и злостављање за ситуације првог нивоа, Школа интервенише активностима предвиђеним за други, односно трећи ниво.		
ДРУГИ НИВО	одељењски старешина, у сарадњи са педагогом, тимом за заштиту и директором, уз обавезно учешће родитеља	Појачан васпитни рад
Уколико појачани васпитни рад није делотворан, директор покреће васпитно-дисциплински поступак и изриче меру, у складу са Законом.		
ТРЕЋИ НИВО	Директор са тимом за заштиту, уз обавезно ангажовање родитеља и надлежних органа, организација и служби (центар за социјални рад, здравствена служба, полиција и друге организације и службе). Уколико присуство родитеља није у најбољем интересу ученика, тј. може да му штети, угрози његову безбедност или омета поступак у установи, директор обавештава центар за социјални рад, односно полицију.	На овом нивоу обавезни су васпитни рад који је у интензитету примерен потребама ученика, као и покретање васпитно-дисциплинског поступка и изрицање мере, у складу са Законом. Ако је за рад са учеником ангажована и друга организација или служба, установа остварује сарадњу са њом и међусобно усклађују активности

Кораци - редослед поступака у интервенцији

Члан 50

Кораци су приказани у односу на следеће ситуације:

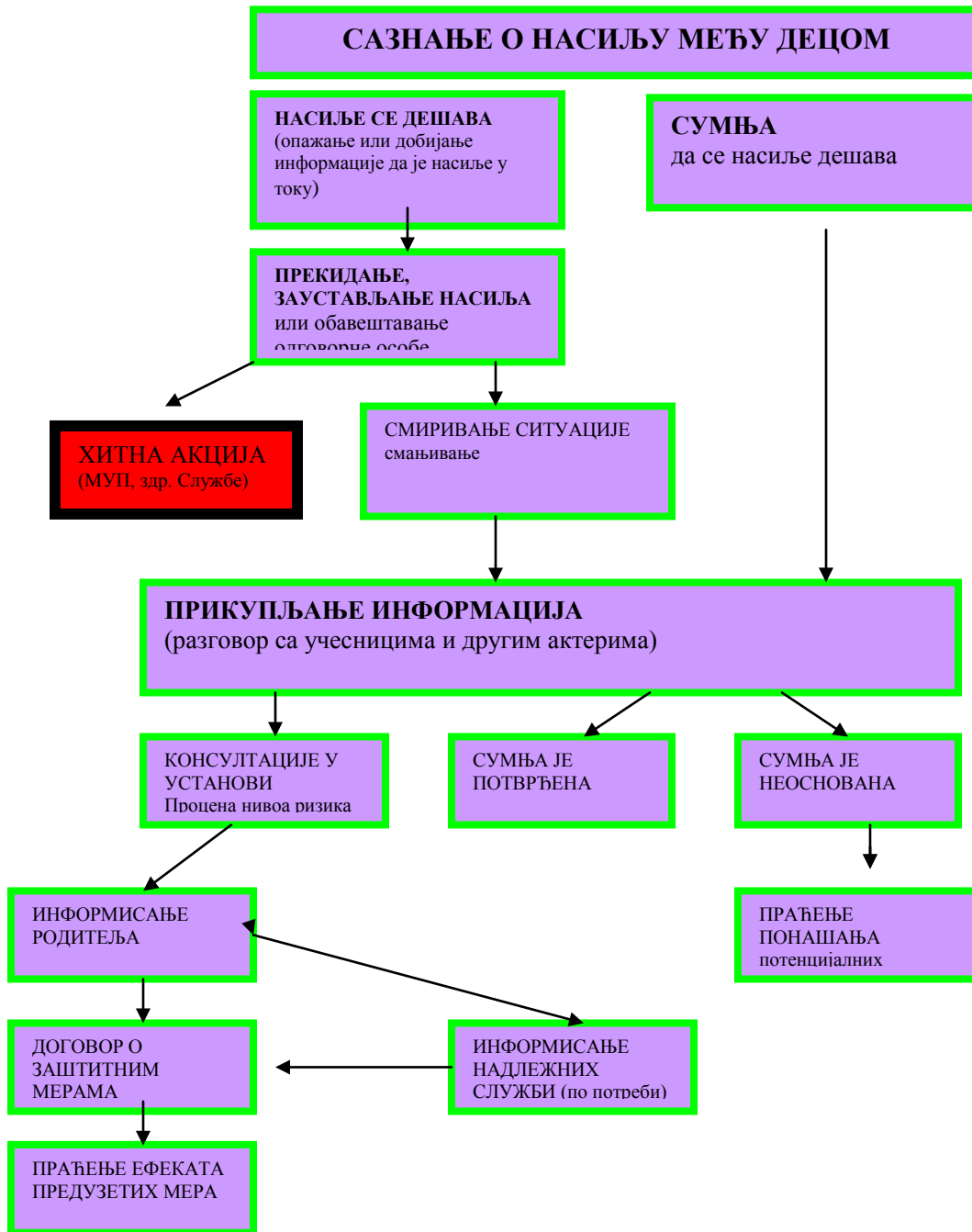
1. У случајевима насиља или сумње да се насиље дешава **МЕЂУ ДЕЦОМ/УЧЕНИЦИМА**.
2. У случајевима када је дете/ученик изложен насиљу или постоји сумња да је дете/ученик изложен насиљу од стране ОДРАСЛЕ особе **ЗАПОСЛЕНЕ** у установи.
3. У случајевима када је дете/ученик изложен насиљу или постоји сумња да је дете/ученик изложен насиљу од стране ОДРАСЛЕ особе која **НИЈЕ ЗАПОСЛЕНА** у установи.

Кораци у интервенцији су обавезујући.

Приказани су шематски, а потом су детаљније објашњени из угла улога и одговорности.

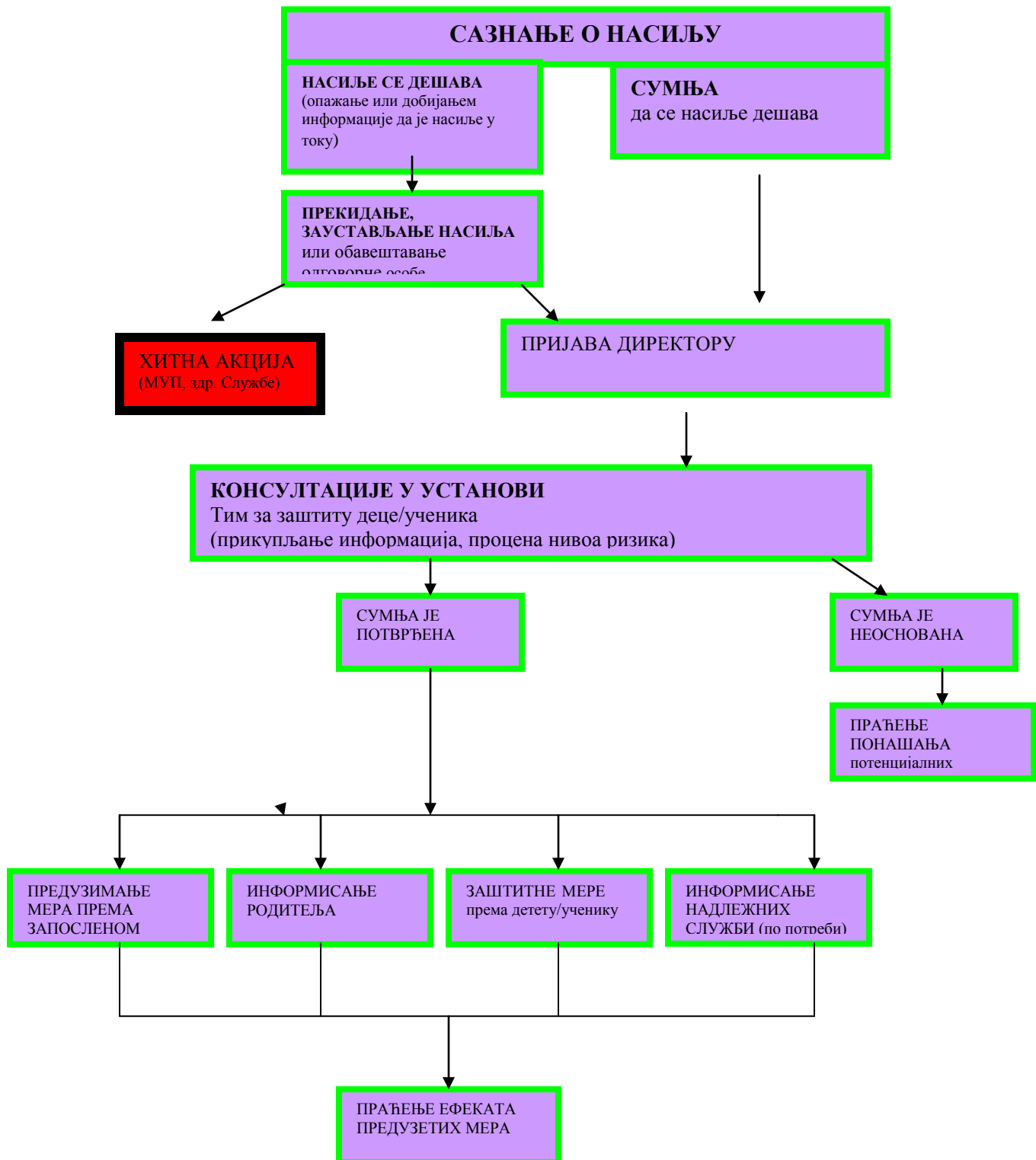
НАСИЉЕ МЕЂУ ДЕЦОМ/УЧЕНИЦИМА

Члан 51

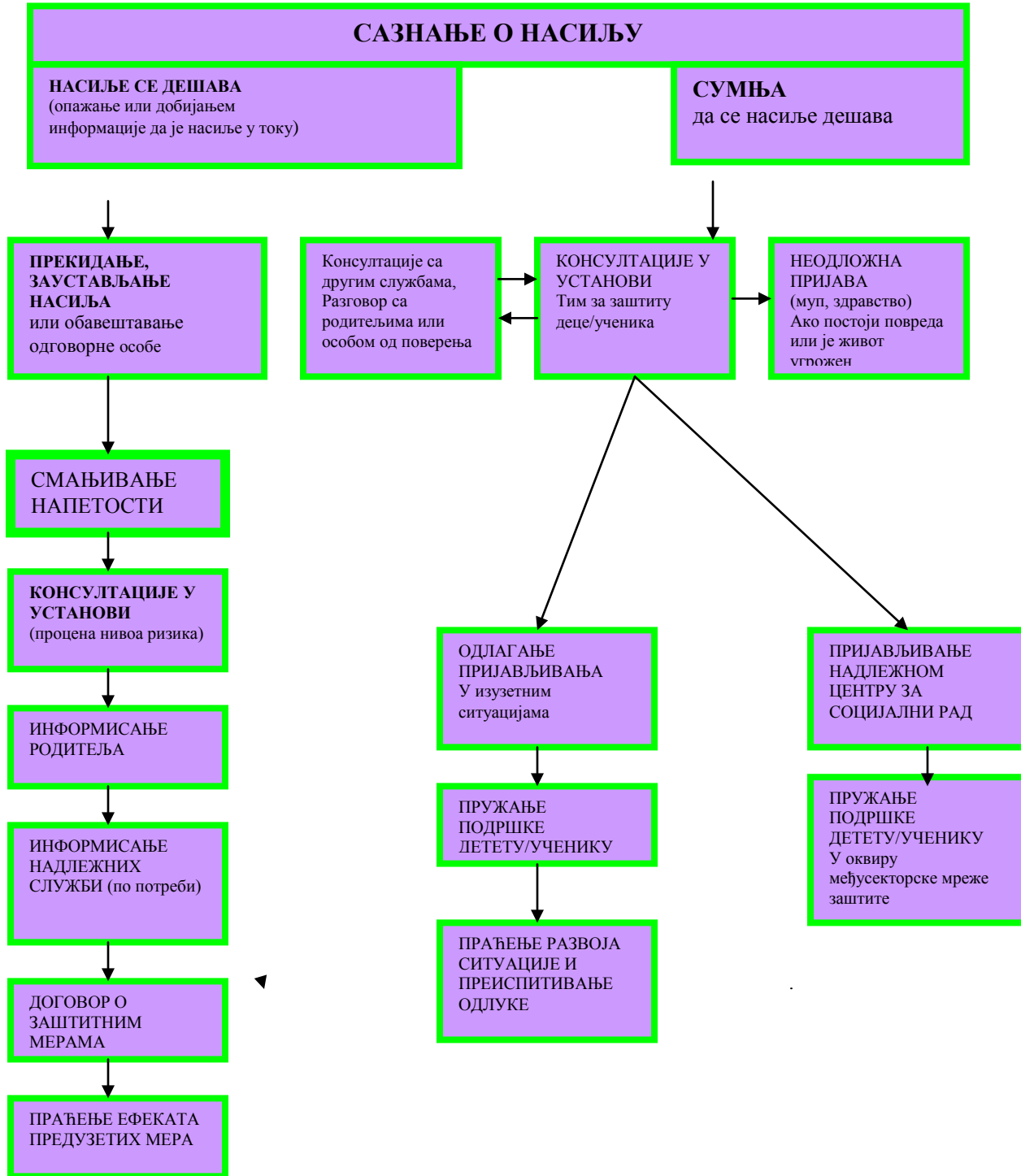
НАСИЉЕ ОД СТРАНЕ ЗАПОСЛЕНИХ У УСТАНОВИ

Члан 52

НАСИЉЕ ОД СТРАНЕ ОДРАСЛЕ ОСОБЕ КОЈА НИЈЕ ЗАПОСЛЕНА У УСТАНОВИ

Члан 53

Редослед поступања у интервенцији

Члан 54

1) **Проверавање сумње или откривање насиља, злостављања и занемаривања** обавља се прикупљањем информација - директно или индиректно.

Прикупљање информација има за циљ утврђивање релевантних чињеница на основу којих се потврђује или одбацује сумња на насиље, злостављање и занемаривање. Током прикупљања информација поштују се принципи утврђени Конвенцијом и правила која се примењују у поступцима у којима учествује малолетно лице - дете и ученик.

Школа проверава сваку информацију о могућем насиљу, злостављању и занемаривању. Врши се преглед видео записа уколико установа има електронски надзор над простором. Када родитељ пријави директору непримерено понашање запосленог према његовом детету, директор поступа у складу са Законом.

У случају неосноване сумње појачава се васпитни рад и прати понашање учесника. Када се потврди сумња, директор и тим за заштиту предузимају мере и активности за извршено насиље, злостављање и занемаривање.

2) **Заустављање насиља и злостављања и смиривање учесника** је обавеза свих запослених у установи, а нарочито најближег присутног запосленог и дежурног наставника, односно васпитача да одлучно прекине све активности, раздвоји и смири учеснике у акту насиља. У случају да запослени процени да је сукоб високо ризичан и да не може сам да га заустави, одмах ће тражити помоћ.

3) **Обавештавање родитеља** и предузимање хитних акција по потреби (пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад) обавља се одмах након заустављања насиља и злостављања. Уколико родитељ није доступан или његово обавештавање није у најбољем интересу детета и ученика, Школа одмах обавештава центар за социјални рад.

4) **Консултације** у Школи се врше ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа насиља и злостављања, нивоа ризика и предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања некоординисане акције. У консултације у Школи укључују се: одељењски старешина, дежурни наставник, педагог, тим за заштиту, директор, ученички парламент.

Уколико у току консултација у Школи директор и тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво насиља, злостављања и занемаривања, као и да одреде мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге организације и службе: Министарство просвете, науке и технолошког развоја - школску управу, центар за социјални рад, полицију, здравствену службу и др.

ВАЖНО: Приликом консултација са колегама унутар и/или изван установе обавезно је поштовати принцип поверљивости, као и принцип заштите најбољег интереса детета /ученика.

5) **Мере и активности** предузимају се за све нивое насиља и злостављања. Оперативни план заштите (у даљем тексту: план заштите) сачињава се за конкретну ситуацију другог и трећег нивоа за сву децу и ученике - учеснике насиља и злостављања (оне који трпе, који чине и који су сведоци насиља и злостављања).

План заштите зависи од: врсте и тежине насилног чина, последица насиља по појединца и колектив, броја учесника и сл.

План заштите садржи: активности усмерене на промену понашања - појачан васпитни рад, рад са родитељем, рад са одељењском заједницом, укључивање ученичког парламента и савета родитеља, а по потреби и органа управљања; носиоце тих активности временску динамику; начине којима ће се обезбедити поновно укључивање свих учесника насиља, злостављања и занемаривања у заједницу. Мере и активности треба да буду предузете уз учешће детета и ученика и да буду у складу са његовим развојним могућностима. Када тим за заштиту процени да постоји потреба да се, осим појачаног васпитног рада или васпитног рада који у интензитету одговара потребама ученика, прилагоди и образовни рад, предложиће тиму за пружање додатне подршке ученицима припрему индивидуалног образовног плана.

План заштите сачињава тим за заштиту заједно са одељењским старешином, педагогом (уколико нису чланови тима за заштиту), директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама. У припрему плана заштите, када год је могуће, Школа ће укључити представнике одељењске заједнице, односно групе, ученичког парламента, као и ученике - учеснике у насиљу и злостављању.

План заштите укључује и информације о мерама и активностима које установа предузима самостално, у сарадњи са другим надлежним организацијама и службама и када друге надлежне организације и службе спроводе активности самостално. Када су у мере и активности укључене друге организације и службе, одређују се задаци, одговорна лица, динамика и начини међусобног извештавања.

За трећи ниво насиља и злостављања директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Министарство просвете, науке и технолошког развоја, односно надлежну школску управу, у року од 24 сата. Пре пријаве обавља се разговор са родитељима, осим ако тим за заштиту, полиција или центар за социјални рад процене да тиме може да буде угрожен најбољи интерес детета и ученика.

Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор, осим ако је директор учесник насиља, злостављања или занемаривања. У том случају комуникацију са медијима остварује председник органа управљања.

б) Ефекте предузетих мера и активности прати установа (одељењски старешина тим за заштиту и педагог) ради провере успешности, даљег планирања заштите и других активности установе. Установа прати понашање детета и ученика које је трпело и које је извршило насиље и злостављање, али и деце и ученика који су индиректно били укључени (сведоци).

Прати се и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби. Ефекте предузетих мера прате и надлежне службе Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

Документација, анализа и извештавање

Члан 55

У спровођењу превентивних и интервентних мера и активности Школа:

- 1) прати остваривање програма заштите установе;
- 2) евидентира случајеве насиља, злостављања и занемаривања другог и трећег нивоа;

3) прати остваривање конкретних планова заштите другог и трећег нивоа;

4) анализира стање и извештава.

Одељењски старешина бележи насиље на првом нивоу; прати и процењује делотворност предузетих мера и активности; подноси извештај тиму за заштиту, у складу са динамиком предвиђеном програмом заштите.

О случајевима који захтевају укључивање тима за заштиту (други и трећи ниво) документацију (службене белешке и сви други облици евидентирања података о лицу, догађају, предузетим радњама и др.) води, чува и анализира за потребе Школе педагог, а изузетно, други члан тима за заштиту кога је одредио директор. Тим подноси извештај директору два пута годишње. Директор извештава орган управљања, савет родитеља и ученички парламент.

Извештај о остваривању програма заштите је саставни део годишњег извештаја о раду установе и доставља се Министарству просвете, односно надлежној школској управи. Извештај садржи, нарочито: анализу ефеката превентивних мера и активности и резултате самовредновања у овој области, број и врсту случајева насиља, злостављања и занемаривања, предузете интервентне мере и активности, као и њихове ефекте.

Директор одлучује о дозволи приступа документацији и подацима у поступку заштите детета и ученика, осим ако је на основу закона, а на захтев суда, односно другог надлежног органа обавезан да их достави. Коришћење документације у јавне сврхе мора бити у складу са законом.

На основу анализа стања, праћења насиља, злостављања и занемаривања, вредновања квалитета и ефикасности предузетих мера и активности у области превенције и интервенције, Школа дефинише даљу политику заштите деце и ученика од насиља, злостављања и занемаривања.

Завршне одредбе

Члан 56

Измене и допуне овог правилника врше се на исти начин и по поступку прописаном за његово доношење.

Члан 57

Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика дел.број 927-10/13 од 17.12.2013. године.

Члан 58

Правилник ступа на снагу осмог дана од дана његовог објављивања.

ОСНОВНА ШКОЛА „ДОБРОСАВ РАДОСАВЉЕВИЋ-НАРОД

У Мачванској Митровици
Деловодни број: 260-3/2018
Датум: 29.03.2018. године

Председник Школског одбора

Александра Гагић

Правилник је објављен на огласној табли школе дана 29.03.2018. године,
а ступио је на снагу дана 06.04.2018_ године.

Секретар школе

Милена Прерад